

Privatskoler

Flere penge og flere børn til privatskolerne

Siden Lars Løkke Rasmussen kom til i 2015 er tilskuddet til privatskoler øget ad flere omgange. I 2015 var koblingsprocenten på 71, mens den nu er 76 pct. De seneste tal viser, at stadig flere skolebørn vælger folkeskolen fra og går på en fri- eller privatskole. Det er nu hver femte elev i 8. klasse, der går på privatskole, mens det samme gør sig gældende for hver sjettede elev i 1. klasse. Andelen af privatskoleelever er især stigende i yderområderne. Andelen af privatskoleelever blandt de, der bor i de tyndest befolkede områder, har nu overhalet andelen af privatskoleelever i de tættest befolkede områder, når man ser på eleverne i 1. klasse.

af chefanalytiker **Mie Dalskov Pihl**
& stud.polit. **Jacob Østermann**

16. december 2018

Analysens hovedkonklusioner

- I 2017 gik én ud af fem børn i 8. klasse på privatskole, mens det var én ud seks i 1. klasse,
- Fra 2009 til 2017 er der sket en gradvis stigning i antallet af børn, som går i privatskole. For eleverne i 1. klasse var der i 2009 13,5 pct., der gik på privatskole, mens der i 2017 var 16,7 pct., som gik i privatskole. Stigningen er en smule større blandt 8. klasses eleverne, hvor andelen er steget fra 16,0 pct. til 20,7 pct.
- Set over tid er den generelle tendens, at stigningen i andelen af privatskoleelever er væsentlig højere jo mere tyndbefolket et område er.
- De nyeste tal viser, at blandt eleverne 1. klasse er der nu forholdsvis flere børn, der går på privatskole, i de tyndbefolkede områder end blandt eleverne i de tættest befolkede områder. Det er en ny tendens. Tidligere har andelen af elever i privatskole været klart størst i de tættest befolkede områder. Blandt eleverne i 8. klasse ses samme tendens om end andelen af elever på privatskole i yderområderne endnu ikke har overhalet de tættest befolkede områder.

Kontakt

Chefanalytiker

Mie Dalskov Pihl

Tlf. 33 55 77 20

Mobil 26 20 40 36

md@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

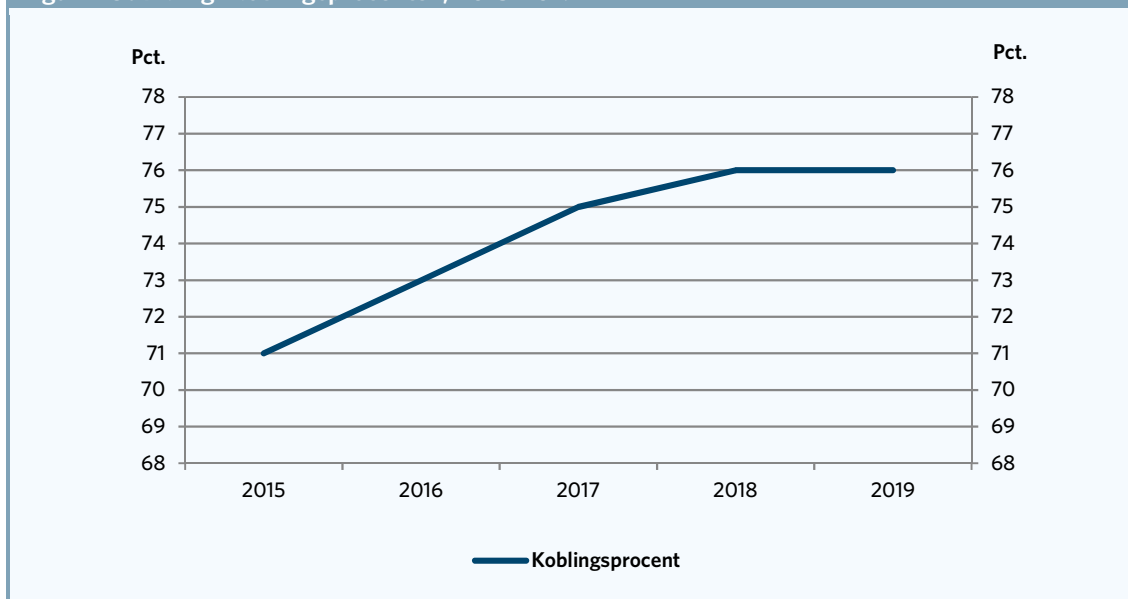
mh@ae.dk

Folkeskolen taber fortsat kampen om børnene

Siden Lars Løkke Rasmussens første regering trådte til i 2015 er det gennemsnitlige tilskud til de frie grundskoler, dvs. til privatskoler, steget fra 71 pct. til 76 pct. Det fremgår af figur 1, der viser udviklingen i koblingsprocenten fra 2015-2019.

Regeringen har dermed øget det statslige tilskud til privatskoler i Danmark. Tal fra Undervisningsministeriet viser, at det at hæve koblingsprocent fra 71 pct. til 76 pct. koster 355 mio. kr. om året.

Figur 1. Udvikling i koblingsprocenten, 2015-2019

Kilde: AE pba. Politiken.dk, Berlingske.dk samt friskoler.dk

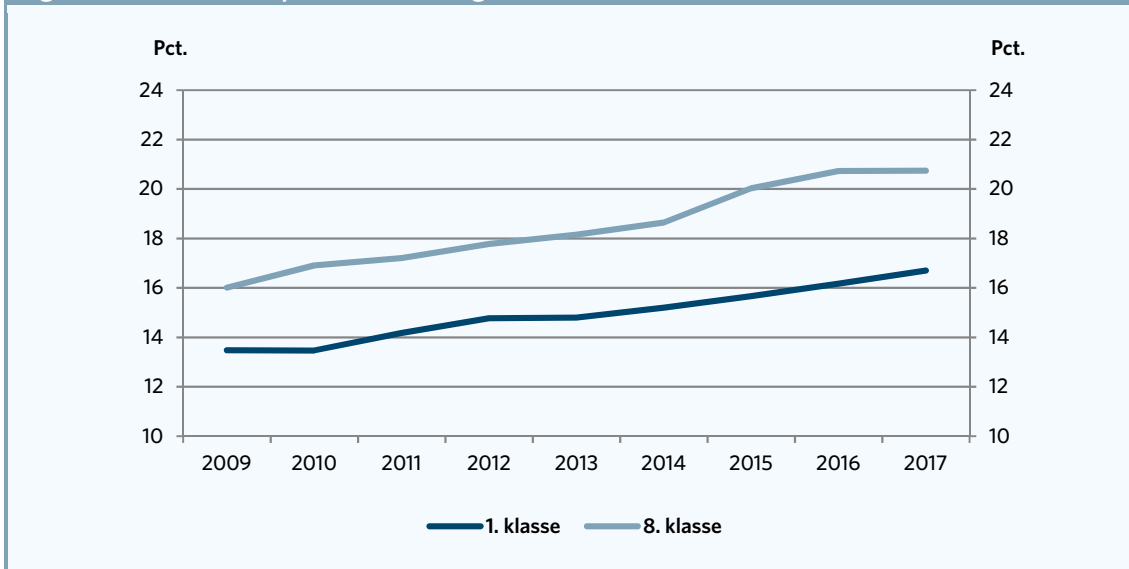
AE har i denne analyse set nærmere på andelen af elever, der går i privatskoler med udgangspunkt i elever, der går i henholdsvis 1. eller 8. klasse, fra 2009 til 2017. For hvert år er der beregnet, hvor stor en andel, der går på privatskole.

Dernæst er der undersøgt, hvordan udviklingen for de to klassetrin adskiller sig på tværs af befolkningstætheder. Se mere om metoden i boks 1 sidst i analysen.

I 2017 gik én ud af fem børn i 8. klasse på privatskole, mens det var én ud seks i 1. klasse, jf. figur 2. Fra 2009 til 2017 er der sket en gradvis stigning i antallet af børn, som går i privatskole. Blandt elever i 1. klasse var der i 2009 13,5 pct., mens der i 2017 var 16,7 pct., som gik i privatskole. Stigningen er en smule større blandt 8. classes elever, hvor andelen er steget fra 16,0 pct. til 20,7 pct.

¹ Se Svar på spørgsmål 46, Folketingets Finansudvalg 23/11-17:
<https://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/11/spm/46/svar/1445506/1822462.pdf>

Figur 2. Andel af børn i privatskoler i 1. og 8. klasse

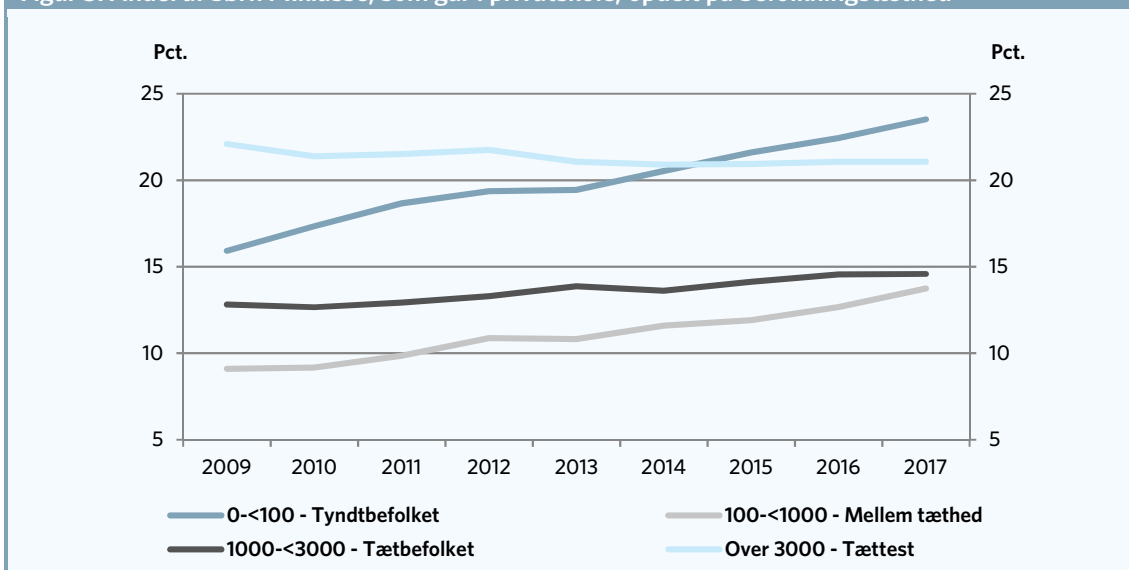
Anm: Udviklingen i andelen af elever i 1. og 8. klasse som går på privatskole. Bemærk at akserne starter ved 10 pct.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Andelen af elever, som går i privatskole, er varierende på tværs af landet. I figur 3 er der målt på andelen af børn, der går i privatskole i 1. klasse, opdelt efter befolkningstæthed.

Overordnet er andelen af privatskolebørne højere jo tættere befolkningstætheden er dog med undtagelse af tyndtbefolkede områder. Når vi ser på eleverne i 1. klasse er der tale om en ny tendens idet andelen af privatskolebørn i tyndtbefolkede områder er steget markant. For eleverne 1. klasse er der nu en større andel børn, der går på privatskole i de tyndest befolkede områder end i de tættest befolkede områder.

Set over tid er den generelle tendens, at stigningen i andelen af privatskoleelever er væsentlig højere jo mere tyndtbefolket et område er.

Figur 3. Andel af børn i 1.klasse, som går i privatskole, opdelt på befolkningstæthed

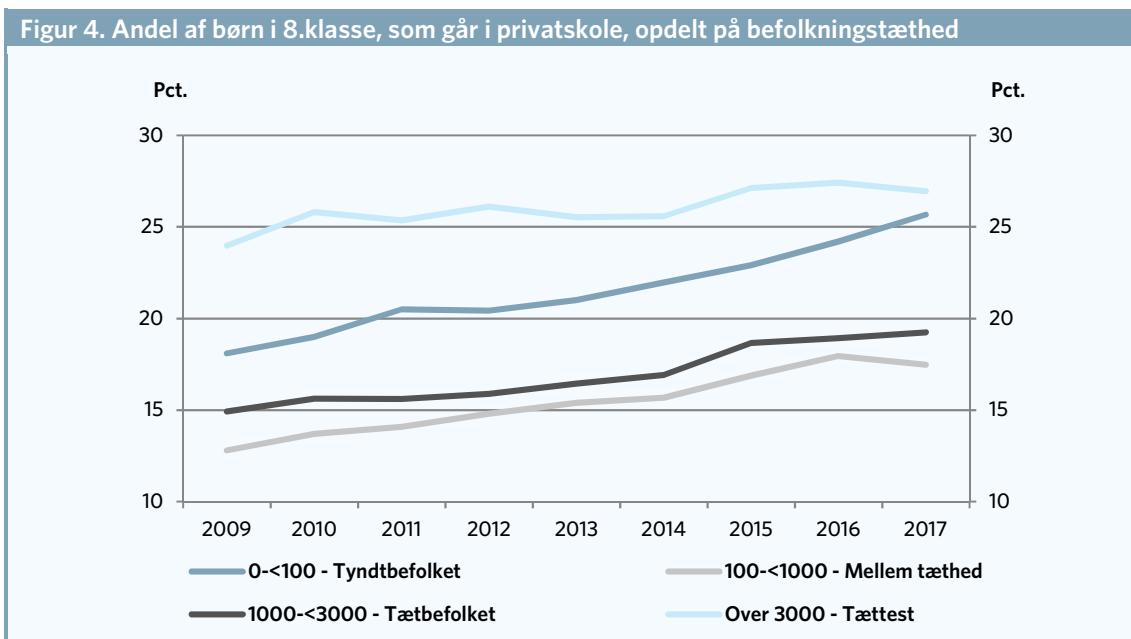

Anm: Udviklingen i andelen af privatskoleelever i 1. klasse opdelt på befolkningstæthed. Bemærk at akserne start ved 5 pct.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

I 1. klasse er andelen af privatskoleelever, som bor i et tyndtbefolket område, steget fra 15,8 pct. i 2009 til 23,5 pct. i 2017. Modsat er andelen af børn, som bor i tættestbefolkede områder faldet svagt fra 22,1 pct. til 21,1 pct. Således er der i 2017 en højere andel af 1. classes privatskoleelever fra tyndtbefolkede områder end fra tættestbefolkede områder.

Også blandt 8. klasseeleverne er privatskoler blevet mere populære. Her er der snart lige så mange på privatskoleelever i de tættest og tyndest befolkede områder.

Andelen af privatskoleelever i 8. klasse, som bor i tættestbefolkede områder, er steget fra 24 pct. til 27 pct., mens i de tyndtbefolkede områder er andelen steget fra 18,1 pct. til 25,7.

Anm: Udviklende i andelen af privatskoleelever i 8. klasse opdelt på befolkningstæthed. Bemærk at akser starter ved 10 pct.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Hvor stor en andel grundskoleelever, som bor i de forskellige befolkningstætheder, i hver kommune fremgår af bilagstabel 1.

For eksempel så bor omkring 30 pct. af borgerne på Lolland, Lemvig og Vesthimmerland i tyndtbefolkede områder. Således er det især i yderkommunerne, at der sker en stigning i antallet af privatskoleelever, mens der i de større byer kun er en mindre fremgang.

Der kan være flere forklaringer på de tendenser. En del af forklaringen på at andelen af privatskoleelever i byerne ikke vokser mere kan være, at privatskolerne er fyldt op, og der er ventelister. Forklaringen på, at andelen af elever i yderområderne kan være flere forskellige. Dels har folkeskolen været under massivt pres de seneste år både pga. reformen, inklusion m.m. Men en del af forklaringen kan også være, at mange folkeskoler simpelthen er blevet lukket i yderområderne. AE har vist mere end 200 folkeskole er lukket de seneste ti år. Derudover er mange skoler blevet lagt sammen.

Boks 1. Metode

I analysen har vi set på elever i folkeskolen og frie grundskoler. Udviklingen i er undersøgt fra 2009 til 2017. Oplysningerne om eleverne i grundskolen går frem til 1. oktober 2017. Knap 663.000 børn gik i enten en folkeskole eller en fri grundskole i 2017.

Kvadratnettet

AE har udviklet en metode til at udpege forskellige geografiske områder.

Først er der spændt et net udover landet bestående af kvadrater af 100 x 100 meter. Dernæst er disse kvadrater smeltet sammen i polygoner, dvs. et område, som opfylder den betingelse, at der skal være mindst 100 personer i hvert polygon. Polygonerne i kvadratnettet er lavet, så de på den ene side er små (100 x 100 meter), og dermed præcise, men på den anden side er store nok til at opfylde kravet om 100 personer. Præcisionen vil generelt være størst i store byer og mindre i landdistrikterne. Der er kun lavet polygoner der, hvor der bor nogen. Det er også sådan, at et polygon aldrig kan gå over hav, hvorfor ø'erne er velafgrænsede. Det er desuden lavet en regel for, hvor upræcist et område er defineret.

Befolkningstæthed

I denne analyse er befolkningstætheden inden for en radius af 1 km i hvert polygon brugt. Tætheden er beregnet ud fra midtkoordinaten i alle polygonerne. De personer, der bor i meget tyndbefolkede områder, har ikke oplysninger om befolkningstæthed. Den befolkningstæthed, der bruges her i analysen, viser således, den oplevede tæthed for de skoleelever, der medtages i analysen. Det betyder, at hvis man sammenligner med andre opgørelser af befolkningstætheden, skal man være opmærksom på, at tallene her i analysen ikke er befolkningstætheden i byen eller landsdele, men den elevernes gennemsnitlige individuelt oplevede tæthed. Man skal også bemærke, at tætheden er beregnet inden for en radius på 1 km. Hvis radius var en anden, så vil tætheden ændre sig.

Formålet med at se på befolkningstætheden på denne måde er, at man kan sige noget om befolkningstætheden inden for fx kommuner og landsdele, dvs. at kunne udpege tyndbefolkede og tætbefolkede områder inden for samme kommune. I bilaget ses en tabel, der viser fordelingen af tætheden indenfor hver kommune.

Sådan har vi gjort i denne analyse

Elevens bopæl er opgjort 1. januar i året. Dermed haves elevens bopælsadresse.

Ud fra adressen findes via kvadratnettet befolkningstætheden for elevens bopæl.

Befolkningstætheden er senest beregnet i 2015.

Derfor har eleverne i 2017 ud fra deres bopæl i 2017 fået tilknyttet befolkningstætheden på adressen 1. januar 2015.

Af de knap 663.000 elever har ca. 8.000 elever ingen oplysninger om deres bopæl, og ca. 20.000 har bopælsoplysninger men ingen oplysninger om befolkningstæthed ud fra deres adresse. Det kan fx være elever, der bor i meget tyndbefolkede områder, hvor det ikke har været muligt at opgøre tætheden eller elever, der bor i nybyggede områder.

Bilagstabel 1. Andel af grundskoleelever i hver kommune opdelt på befolkningstæthed

		Ukendt	0-100 Tyndtbefol- ket	100-1000 Mellem- tæthed	1000-3000 Tætbefol- ket	Over 3000 Tættest	I alt
Landsdel	Kommunekode	Pct.					
Uoplyst	Uoplyst	100,0					100,0
Bornholm	Bornholm	3,1	25,1	41,6	30,7		100,0
	Christiansø	100,0					100,0
Byen Kø- benhavn	København	2,4		0,2	2,7	94,7	100,0
	Frederiksberg	0,2				99,7	100,0
	Dragør	1,6	0,5	22,8	75,1		100,0
	Tårnby	0,4		3,9	53,3	42,3	100,0
Fyn	Middelfart	3,2	14,6	55,7	26,5		100,0
	Assens	2,8	25,3	63,9	8,0		100,0
	Faaborg-Midt- fyn	3,8	25,3	66,7	4,2		100,0
	Kerteminde	2,2	15,9	65,0	16,6		100,0
	Nyborg	4,9	20,0	43,0	32,3		100,0
	Odense	1,6	2,0	25,3	55,5	15,7	100,0
	Svendborg	2,9	15,2	45,9	36,2		100,0
	Nordfyns	3,9	36,6	52,3	7,4		100,0
	Langeland	6,4	38,5	36,7	17,4		100,0
	Ærø	3,8	43,4	52,8			100,0
Køben- havns om- egn	Ballerup	0,8		2,7	86,1	10,3	100,0
	Brøndby	0,2		3,9	45,7	50,5	100,0
	Gentofte	0,9		0,7	32,1	66,2	100,0
	Gladsaxe	0,8		0,5	39,8	58,9	100,0
	Glostrup	0,8		10,3	71,8	17,1	100,0
	Herlev	0,6			58,3	41,4	100,0
	Albertslund	1,1	0,3	1,1	48,7	48,7	100,0
	Hvidovre	0,3		1,2	33,7	64,8	100,0
	Høje-Taastrup	3,5	1,3	14,8	65,3	15,1	100,0
	Lyngby-Taar- bæk	0,7		5,3	64,4	29,5	100,0
	Rødovre	0,7		1,1	27,8	70,6	100,0
	Ishøj	1,4		6,7	10,9	81,0	100,0
	Vallensbæk	2,3		2,8	81,9	13,0	100,0
Nordjyl- land	Morsø	3,5	42,8	35,8	18,8		100,0
	Thisted	5,3	26,5	50,7	17,5		100,0
	Brønderslev	4,3	23,7	47,5	24,3		100,0

	Frederikshavn	2,7	12,4	38,4	46,5		100,0
	Vesthimmerlands	5,3	30,7	47,6	16,5		100,0
	Læsø		60,0	33,3			100,0
	Rebild	6,1	27,2	53,7	12,7		100,0
	Mariagerfjord	5,1	22,2	52,5	20,2		100,0
	Jammerbugt	4,2	21,2	66,9	7,4		100,0
	Aalborg	2,4	7,2	37,6	41,2	11,6	100,0
	Hjørring	3,9	21,9	43,9	30,1		100,0
Nordsjælland	Furesø	4,9		19,6	75,4		100,0
	Allerød	2,7	2,4	29,5	65,3		100,0
	Fredensborg	1,9	5,0	18,7	71,4	3,1	100,0
	Helsingør	0,9	2,5	22,6	55,6	18,3	100,0
	Hillerød	1,7	4,7	45,1	48,6		100,0
	Hørsholm	2,3	0,3	16,1	81,3		100,0
	Rudersdal	1,2		34,4	64,4		100,0
	Egedal	1,1	2,5	28,9	67,5		100,0
	Frederikssund	3,1	9,7	41,4	45,6		100,0
	Halsnæs	1,5	2,9	60,4	35,5		100,0
Syddjylland	Gribskov	3,3	10,0	65,0	21,5		100,0
	Haderslev	4,5	19,2	46,4	30,0		100,0
	Billund	3,9	14,7	62,5	18,9		100,0
	Sønderborg	2,5	11,9	59,9	22,6	3,2	100,0
	Tønder	8,0	25,1	55,6	11,6		100,0
	Esbjerg	2,0	7,3	37,3	44,4	8,9	100,0
	Fanø	5,1	5,1	92,3			100,0
	Varde	5,2	25,3	50,7	19,0		100,0
	Vejen	4,6	26,3	55,1	14,1		100,0
	Aabenraa	5,4	16,4	64,6	13,7		100,0
	Fredericia	1,2	2,2	42,4	45,8	8,6	100,0
	Kolding	3,4	9,4	44,1	33,7	9,5	100,0
	Vejle	5,3	13,8	47,3	28,9	4,8	100,0
Vest- og Sydsjælland	Odsherred	3,5	23,4	64,9	8,2		100,0
	Holbæk	3,3	13,9	53,8	29,1		100,0
	Faxe	4,5	21,6	45,7	28,2		100,0
	Kalundborg	3,4	23,3	55,6	17,7		100,0
	Ringsted	3,8	16,9	27,7	51,6		100,0
	Slagelse	2,5	15,5	26,0	46,7	9,5	100,0
	Stevns	5,5	24,9	70,0			100,0
Sorø	3,5	22,2	54,8	19,5		100,0	

	Lolland	2,9	29,2	38,8	28,7		100,0	
	Næstved	3,0	16,0	37,7	41,3	2,2	100,0	
	Guldborgsund	3,3	28,8	41,3	26,6		100,0	
	Vordingborg	4,4	25,1	59,5	11,0		100,0	
Vestjylland	Herning	4,2	12,0	51,5	27,2	5,2	100,0	
	Holstebro	5,6	14,9	47,2	31,4	0,9	100,0	
	Lemvig	5,5	30,6	52,1	12,3		100,0	
	Struer	1,6	24,1	47,0	27,3		100,0	
	Ikast-Brande	7,2	15,8	49,5	27,4		100,0	
	Ringkøbing-Skjern	5,8	29,1	47,0	18,0		100,0	
	Skive	3,6	22,0	52,4	22,2		100,0	
	Viborg	3,7	19,4	50,0	26,8		100,0	
	Østjylland	Horsens	3,7	10,8	36,9	38,2	10,5	100,0
		Syddjurs	5,5	22,2	61,2	11,4		100,0
Norddjurs		6,2	24,9	43,7	25,2		100,0	
Favrskov		4,7	17,7	52,8	25,0		100,0	
Odder		2,8	21,1	43,0	33,1		100,0	
Randers		2,9	13,9	43,4	27,8	12,0	100,0	
Silkeborg		5,0	11,9	57,6	25,5		100,0	
Samsø		3,1	75,0	21,9			100,0	
Skanderborg		4,0	13,7	50,4	31,9		100,0	
Århus		3,7	1,8	24,2	42,3	28,0	100,0	
	Hedensted	3,2	22,7	65,9	8,2		100,0	
Østsjælland	Greve	2,3		15,6	72,8	9,1	100,0	
	Køge	3,2	6,7	37,9	52,2		100,0	
	Roskilde	2,6	3,5	33,9	46,8	13,3	100,0	
	Solrød	1,9	2,9	22,8	72,3		100,0	
	Lejre	2,2	15,7	77,7	4,4		100,0	
I alt		4,2	10,8	34,7	32,6	17,7	100,0	

Anm: Andel af folke- og privatskoleelever opdelt på befolkningstæthed inden for hver kommune.

Kilde: AE på baggrund af registerdata fra Danmark